

Честита Седмица на гората!
5-11 април 2021 г.

Средна гора
снимка Йордан Дамянов

Българска ТОРА

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ISSN 1312-7055

Брой 2 (81), год. XVII, март 2021 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org e-mail: bggora@abv.bg

До председателите
на политически партии и коалиции

ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА СЛБ ЗА ОТДЕЛИЯНЕ НА САМОСТОЯТЕЛНО ГОРСКО ВЕДОМСТВО

Съюзът на лесовъдите в България е правоприемник на Дружеството на българските лесовъди, основано през 1909 г., пръв дължител на благородните традиции в опазването и възпроизвеждането на българската гора и член на Съюза на европейските лесовъди. Като строго професионална организация, обединяваща над 3700 членове от около седемхиляндната лесовъдска колегия, стопаниваща горските територии на България - над 37 % от площта на страната, изразяваме нашето експертно предложение за управлението на горите и горския сектор.

Като се отчита, че горите на Република България са национален капитал, предоставящ годишно над 14 млн. м³ дървесина, около 6-8 млн. м³ от която са за промишлеността - в строителството, или за крайно потребление - мебели, дограма, хартия и картон, с което се създава директна или индиректна застост на над 100 000 работници в горското и ловното стопанство, дърводобива, дървообработването, мебелната и целулозно-хартиената промишленост и управлението на бизнеса за възпроизвеждане на баланс от икономически, екологични и социални продукти, функции и услуги от държавните гори за задоволяване на потребностите на обществото в дългосрочен аспект.

Съюзът на лесовъдите в България изразява своята готовност да подпомага правителството, както и самостоятелното горско ведомство за гарантиране на успешна дългосрочна горска политика за запазване на гората на България за бъдещите поколения.

3. Да се възстанови практиката за ръководители в горското ведомство и неговите поделения да бъдат назначавани доизвестни професионалисти, признати от лесовъдската колегия, с безспорни управленски качества, морал и авторитет.

Съюзът на лесовъдите в България изразява своята готовност да подпомага правителството, както и самостоятелното горско ведомство за гарантиране на успешна дългосрочна горска политика за запазване на гората на България за бъдещите поколения.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ
Председател на Съюза на лесовъдите
в България

До
Бойко Борисов
Председател на Министерския съвет на Република България

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: изготвен "Анализ на създадените със специални закони на основание чл. 62, ал. 3 от Търговския закон държавни предприятия за изясняване на характера на осъществяваната от тях дейност" от Агенцията за публичните предприятия и контрол (АППК)

Уважаеми г-н Борисов,

Ръководството на Съюза на лесовъдите в България изразява своето становище за характера на дейността на държавните горски предприятия по чл. 163 от Закона за горите (ЗГ) във връзка с изготвен от АППК анализ на дейността на държавните предприятия, който е представен в Министерски съвет за съгласуване.

Изготвянето на анализа е основано на разпоредбите на Закона за публичните предприятия (ЗПП) и по-конкретно на § 2, ал. 2 от ПЗР на ЗПП, като в резултат от тази разпоредба е необходимо за създадените със специални закони на основание чл. 62, ал. 3 от Търговския закон държавни предприятия (ДП) да се изясни характерът на осъществяваната от тях дейност - предимно търговска или предимно публични функции и политики.

Основният предмет на дейност на горските предприятия е посочен в чл. 165, ал. 1 от ЗГ и именно с тази норма се определя и главно публичният характер на дейността на ДП, като при преглед на изборените 10 основни функции и дейности отсъстват търговските дейности. Всичките дейности, посочени в тази разпоредба, имат публичен характер и преследват нетърговски, а общественополезни цели, и именно с тази цел са определени от законодателя като основен предмет на дейност на създадените за управление на държавните горски предприятия. Ясно са очертани публичните дейности на ДП - опазването на горите, поддържането на биоразнообразието и горските екосистеми, защитата от болести, вредители и пожари, противорозионни мероприятия. Дори провеждането на сечите не е с цел преследването на икономически резултати, а е насочено към запазване и подобряване на състоянието на горите. Създа-

дните фондове "Инвестиции в горите" и "Резервен" също са насочени към акумулиране на средства за публични функции. Именно със защитата на публичните интереси държавата обосновава безвъзмездното предоставяне на ДП на имущество и на милиони хектари български гори за милиарди левове.

Правим това уточнение с оглед предотвратяване на погрешната оценка за търговски характер на дейността на ДП, базирана на анализ само на приходната част от баланса, която може да бъде направена от неспециалисти или финансови експерти, непознаващи публичния характер на дейността на горските и ловните стопанства. На база на такъв погрешен извод може да се стигне и до предложение, обвързано с разпоредбите на § 2, ал. 3 от ПЗР на ЗПП - държавните предприятия, които осъществяват предимно търговска дейност, да се преобразуват в еднолични търговски дружества. Считаме такова развитие пагубно за сектора и се надяваме по отношение на българските гори да бъде прояснен разум и далновидност. Лесовъдската колегия е видяла много опити за промени, последната от 2011 г., които обикновено са базирани на неизвестни предложения от специалистите, а на политически решения, които не се съобразяват с интересите на българските гори и лесовъдите. Държава, в която почти 90 % от горите са публична собственост - държавна и общинска, не може да абдикира от защитата на обществения интерес, влагайки търговски цели и задачи в основния си инструмент в българските гори - държавните горски и ловни стопанства. Трябва да отбележим, че в последните години съществено се промениха оценките на обществото и изискването му към управлението

(На стр. 2)

Международен ден на горите 2021

Темата на Международния ден на горите за 2021 г. е "Възобновяването на горите: път към възстановяване и благополучие". Възобновяването и устойчивото управление на горите допринасят за справяне с кризата с изменението на климата и биоразнообразието. Горите са източник на стоки и услуги, които осигуряват устойчиво развитие и насърчават икономическа дейност, която създава работни места и подобрява качеството на живот.

Темата за тази година е в контекста на Десетилетието на ООН за възстановяване на екосистемите (2021-2030) - призив за защита и съживяване на екосистемите по целия свят.

(Четете на стр. 5)

Общо събрание на Съюза на лесовъдите в България

На 4 март в зала "Акад. Мако Даков" на централната сграда на Лесотехническия университет се проведе заседание на Общото събрание на СЛБ при дневен ред: приемане на отчета за дейността и на годишния финансов отчет на СЛБ за 2020 г., приемане на проекта за бюджет за 2021 г. и организационни въпроси.

В съответствие с изискванията на чл.17, ал. 2 и чл. 20, ал. 2 от Устава на СЛБ Управителният съвет определи норма на представителство в състава на ОС - всички членове на УС да са делегати, плюс един на организации със 150 членове и двама при организации с над 150 членове. Поканата до изборните за делегати на събранието бе изпратена по електронна поща чрез председателите на Регионалните съвети на СЛБ и бе публикувана на страниците на в. "Българска гора". От РС на СЛБ са определени общо 10 делегати, което прави общата численост на ОС 44-ма делегати.

Поради усложнената епидемиологична обстановка Общото събрание на СЛБ бе проведено в комбинирана форма (присъствена и неприсъствена), като за 27 присъстващи делегати бяха приложени всички противоепидемични мерки. В платформата MS Teams бе създадена възможност делегатите да се включат онлайн. С включването на инж. Иван Ризов и инж. Петър Жежев от Благоевград бе постигнат въоръжен ОС от 29 участващи делегати.

Заседанието бе открито от председателя на СЛБ проф. д-р Иван Палигоров. Бе гласуван и приет дневният ред, а с единоминутно мълчание бе почетена паметта на починалите членове на УС или ОС на СЛБ и на останалите колеги.

Без забележки бяха гласувани протоколите от заседанието на ОС и на УС от 09.12.2020 година.

По т. 1 от дневния ред проф. д-р Иван Палигоров представи резюме от отчета за дейността на СЛБ за 2020 г., приет от Управителния съвет и публикуван в бр. 5/2020 г. на в. "Българска гора". Отчетът за дейността на СЛБ за 2020 г. беше приет от ОС с пълно мнозинство. По т. 2 проф. Палигоров представи финансова отчет за 2020 г., като подчертава стремежа да се запазят традиционните дейности на Съюза, съобразени с бюджета, и аргументира всевъзможни направен разход.

Годишният финансов отчет за 2020 г. бе приет от делегатите без възражение. По т. 3 проф. Палигоров представи на вниманието на делегатите проекта за бюджет на СЛБ, който бе приет единодушно.

Бе прието предложение да се даде мандат за склучване на договор с Фондация "Горичка.бг", без финансиране от бюджета на СЛБ за 2021 година.

Притето предложение да се даде мандат за склучване на договор с Фондация "Горичка.бг", без финансиране от бюджета на СЛБ за 2021 година.

Събранието прие предложението на синдикат "Гори" към КТ "Подкрепа" за прекатегоризиране на работещите в горското стопанство в по-висока категория труд.

Във връзка с поканата към СЛБ, отправена от коалиция "Да спасим горите и горския сектор на България", за учредяване на национална браншова организация "Асоциация за горско стопанство и дърводобив" Общото събрание даде мандат на председателя на СЛБ да изпрати писмо в подкрепа на създаването на браншовата организация, с условието че СЛБ не може да участва в създаването ѝ като колективен орган, но не се противопоставя членове му да участват индивидуално.

Бе решено да се създаде фейсбук страница на Съюза на лесовъдите в България.

Инж. Боян БОЯДЖИЕВ
секретар на СЛБ

Годишни

Проф. Нино НИНОВ на 75 години

Роден е на 26.02.1946 г. в с. Раково, Врачанска област. През 1970 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

През 1972 г. е назначен за асистент във ВЛТИ, през 1984 г. е избран за доцент, а през 2004 г. - за професор по ловно стопанство. През 2002 г. получава научната степен "доктор на селскостопанските науки". В ЛТУ заема различни отговорни длъжности - ръководител на катедра "Ловно стопанство", декан на факултет "Горско стопан-

ство", а през 2003-2011 г. е ректор на Лесотехническия университет. Над 12 г. заема високи постове в Българския ловно-рибарски съюз (сега НЛРС - СЛРБ).

Проф. Нинов е изтъкнат учен и уважаван преподавател. Дългогодишната му научна и преподавателска дейност е в областта на ловното стопанство. Има много самостоятелни и колективни научни трудове. Автор е на учебници и книги за ловното стопанство у нас.

Инж. Александър ПАЛЕШУТСКИ на 80 години

Роден е на 25.03.1941 г. в с. Скребатно, Благоевградска област. Завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1962 година.

Работи в ГС - Симитли, след което се премества в ГС - Катунци, където от 1973 г., в продължение на 30 години, до пенсионирането

си през 2002 г., е директор. Инж. Палешутски е уважаван от колегията лесовъд, допринесъл за успешно развитие на дърводобива и лесокултурната дейност в стопанството, както и за построяването на няколко горски домове и масивна сграда на разсадника в м. Злаголиски поток.

Техн.-лесовъд Стойчо ДИШЛЯНОВ на 75 години

Роден е на 22.02.1946 г. в с. Ковачевица, Благоевградска област. През 1965 г. завърши Техникум по горско стопанство - Велинград.

Започва работа в ГС - Беслед (сега Гърмен), където преминава целият му трудов стаж от 44 години последователно като помощник-лесничий, началник на ГТУ, зам.-директор, старши лесничий. Пенсионира се през 2009 година.

Изявен и с голям професионален опит лесовъд, посетил трудовия си път на гората на Родопите, успешно ръководил създаването и отглеждането на десетки хиляди декари нови гори, както и успешното развитие на разсадниковото производство и правилното стопанисване и ползване на горите.

Инж. Петър ПЕТРОВ на 70 години

Роден е на 23.02.1951 г. в с. Генерал Колево, Варненска област. През 1975 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Постъпва на работа в ГС - Провадия, където последователно е лесничий, началник на ГТУ, зам.-директор, а от 1984 до пенсионирането си през 2015 г., в продължение

на 31 г., е директор. Под негово ръководство са създадени и отгледани над 35 000 дка нови гори.

С неуморната си работа като лесовъд инж. Петров се изявява като изключително успешен ръководител на горско стопанство и се ползва с голямо уважение сред лесовъдската колегия и местната общественост.

СТАНОВИЩЕ

(От стр. 1)

на горите. Очакванията са насочени все повече към това, кое то остава в гората, към биоразнообразието, усвояването на въглерода, водозащитните и други екологични функции на горите, туризъма. Създаването на структура, подчинена само на икономическата логика на търговец, ще е в пълно противоречие с очакванията на обществото и ще е предпоставка за непрекъснати обществени недоволства.

Заявяваме подкрепа за преструктурите на държавните предприятия, което е и необходимо условие за присъединяването на страната към валутния механизъм ЕРМ II, но предлаганият вариант за преобразуване в търговски ЕАД считаме за вреден за горската система. Същевременно отбелязваме, че преди по-малко от месец разпоредбата, с която бе въведена възможността за трансформиране на държавните предприятия с предимно публични функции в администрация - ал. 4 на § 2 от ПЗР на ЗПП, бе отменена от Народното събрание по изключително съмнителен начин - без дебати и коментари, пол-

звайки практиката промяната да бъде извършена чрез изменение в друг нормативен акт.

Считаме, че за изпълнението на приоритетите на националната политика, свързани с управлението на горите, е необходимо да бъде потърсен нов модел, който в най-пълна степен да гарантира обществения интерес за сметка на търговския, както и да отговори на очакванията на граждани и институциите за опазване на зеленото богатство на страната в условията на Зелената сделка на ЕС. За да се създадат предпоставки за постигане на баланс между икономическите, екологичните и социалните функции, предоставяни от горите, е необходимо структурата, която ги управлява, да не е зависима от приходите, които се генерират от горите. Осигуряването на постоянен и устойчив финансов бюджетен ресурс, какъвто може да бъде държавният бюджет, би редуцирал нуждите от приходи от добива и продажбата на дървесина.

София
Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ
Председател на СЛБ

Анализ

Кратък обзор върху пазара на обла дървесина

Краткият преглед на пазара на обла дървесина в международен и европейски аспект е продуктуван от необходимото за предоставяне на актуална информация за влиянието на два основни фактора, имащи съществено значение за развитието на пазара на обла дървесина. Това са влиянието на биотичните и абиотичните фактори, предизвикали сериозни щети върху горите и увреждане на дървесината през последните няколко години, довели до свръхпредлагане на дървесина в някои региони, както и пандемията от COVID-19 и произтичащите от това ограничения с въведените извънредни противоепидемични мерки, довели до ограничаване на придвижването и дейността на производствени и търговски обекти за определени периоди от време през миналата година, в моменти, когато беше необходимо бърза и адекватна реакция за усвояване, преработване и реализация на уредената дървесина.

Общ преглед на пазарите на обла дървесина в региона на Икономическата комисия за Европа (ИКЕ) на ООН

Регионът на ИКЕ на ООН обединява 56 държави от три подрегиона: Европа (45 държави), ЕЕСА (бившите страни от ОНД - 9 държави от Източна Европа, Кавказ и Централна Азия) и Северна Америка (2 държави - САЩ и Канада). Той обхваща около 1.7 млрд. ха гори, което е над 40 % от общата горска площ в света. За прегледа и анализа на пазарите на обла дървесина в този регион е ползвано изданието за годишния преглед на горските продукти на ИКЕ/ФАО от 2020 година.

Подрегион Европа

По изчисления около 425 млн. м³ обла дървесина, в т.ч. и трупи (77 % иглолистни), са преработени в Европа през 2019 г. за промишлени цели и 145 млн. м³ са използвани за производство на енергия. Добивът на иглолистна и широколистна обла технологична/индустриална дървесина достигна рекордни върхове през 2018 г. и спадна леко през 2019 г. (иглолистна - около 330 млн. м³, и широколистна - над 95 млн. м³). Високите нива се дължат на комбинацията от голямото предлагане на дървесина, повредена от насекоми и бури, в Централна Европа и търсенето на дървен материал, площи и целулоза.

Декларираните стойности на кубически метър при внос за иглолистната индустриска дървесина са спаднали с 9.9 % през 2019 г., средно до 68 €/м³, а за широколистната индустриска обла дървесина спаднаха с 6.2 %, средно до 80 €/м³. Износът на индустриска обла дървесина се увеличи значително през 2019 г. за втора поредна година, като обемите са нараснали с почти 50 % между 2017 и 2019 г., до 59 млн. м³ (от които 45 млн. м³ са от иглолистна дървесина). Декларираните единични стойности (на кубически метър) при износа на иглолистна обла дървесина са намалели със 7.9 % през 2019 г., средно до 70 €/м³. Средната декларирана единична договорена стойност при износ на широколистна индустриска обла дървесина е спаднала с 4.0 %, до 105 €/м³.

Подрегион Източна Европа, Кавказ и Централна Азия (ЕЕСА)

Държавите от ЕЕСА отчитат добиви на обла дървесина от 229 млн. м³ през 2019 г. (при 245 млн. м³ за 2018 г.), от които 80 % са иглолистни. Това е намаляване с 6.6 % на годишна база, като спадът се дължи изцяло на по-ниските добиви в Руската федерация (-7.5 %). Производството на иглолистна индустриска обла дървесина в подрегион ЕЕСА за 2019 г. е 182.5 млн. м³, което е с 6.5 % по-малко от 2018 година.

Износът на индустриска обла дървесина през 2019 г. е намалял с 15 % в подрегиона, до 16.2 млн. м³. На Руската федерация се пада по-голямата част от износа на дървесни трупи и друга индустриска обла дървесина в подрегион, предвид забраните за износ на дървесни трупи в Беларус и Украйна. През 2019 г. са изнесени само 9.1 млн. м³, което е със 17 % по-малко в сравнение с 2018 година. Производството на иглолистна технологична дървесина в подрегион ЕЕСА за 2019 г. е 46.4 млн. м³, което е със 7.1 % по-малко от 2018 година.

В подрегиона през 2019 г. декларираните експортни единични стойности са намалели с 11 % за иглолистната индустриска обла дървесина - средно до 73 €/м³, и с 5 % за широколистната индустриска обла дървесина - средно до 65 €/м³. Обемът на вноса на индустриска обла дървесина се е увеличил с 6.6 % през 2019 г., но единичните стойности на вноса са спаднали с 6 % за иглолистните (средно до 99 €/м³) и с 9.1 % за широколистната индустриска обла дървесина (средно до 82 €/м³).

Потреблението на индустриска обла дървесина в страните от подрегион ЕЕСА през 2019 г. е спаднало с 5.8 % до 213 млн. м³ (спад с 5.9 % при иглолистните и с 5.4 % при широколистните).

Подрегион Северна Америка

Добивът на индустриска обла дървесина в Северна Америка е спаднал с 3 % през 2019 г. поради намаленото потребление на дървесни трупи и индустриска дървесина в Канада и от производителите на целулоза и дървесни площи в САЩ. Добивите на индустриска обла дървесина в САЩ възлизат на около 388 млн. м³ през 2019 г., от които 76 % са иглолистни.

Американският износ на иглолистен дървен материал е спаднал от 9.8 млн. м³ през 2018 г. до 5.9 млн. м³ през 2019 г., най-ниското ниво от повече от 30 години и първи път, в който САЩ изнасят по-малко такава дървесина от Канада. Спадът в износа на дървесни трупи в САЩ продължи през първото тримесечие на 2020 г., когато само 260 000 м³ бяха изпратени в Китай, в сравнение със 710 000 м³ през първото тримесечие на 2019 година.

В Канада износът достигна 144 млн. м³ (81 % иглолистни), спад със 7.5 % спрямо 2018 г. и най-ниското количество от 10 години. Износът на канадски иглолистен дървен материал е намалял с 11.3 % през 2019 г., до 7.11 млн. м³.

Декларираните в Северна Америка единични стойности (на кубически метър) за износ на дървесни трупи намаляват с 1.6 % (средно до 120 €/м³) за иглолистни и с 2.7 % (средно до 310 €/м³) за широколистни през 2019 година. Декларираните единични стойности за внос са се увеличили с 5.7 % (средно до 63 €/м³) за иглолистните и с 4.7 % (средно до 79 €/м³) за широколистната индустриска обла дървесина.

Важни акценти за пазара на обла дървесина в региона на ИКЕ на ООН

Забавянето на икономическата активност в региона на ИКЕ на ООН през 2019 и 2020 г. засега всички подрегиоni, налице са нарастващо търговско напрежение, несигурност, по-бавен глобален растеж. Икономическите перспективи са абсолютно неизвестни в светлината на пандемията от COVID-19.

Като обобщение на потреблението на регионалните и подрегионалните пазари на първични горски продукти може да се направи заключение, че то намалява умерено в региона на ИКЕ на ООН във всички общи категории през 2019 спрямо 2018 г., съответно с 3.4 % за индустриска обла дървесина, с 0.9 % за фасонираната дървесина, с 1.5 % за площите на дървесна основа и с 3.5 % за хартията и картона. Относно потреблението на индустриска обла дървесина за 2018-2019 г. подрегион Европа показва спад с 3.8 %, а подрегион ЕЕСА - с 5.8 %.

Обобщенията и прогнозните данни за подрегионите на ИКЕ на ООН, предоставени от държавите членки на ИКЕ на ООН (първоначални цифри преди излизането на окончателни данни на годишна база) показват, че добивите на индустриска обла дървесина ще намалят в региона на ИКЕ на ООН с 1.3 % през 2020 г. и с 0.8 % през 2021 година. На подрегионите ниво прогнозата е добивите в Европа да намалят с 3.5 % през 2020 г., до 423 млн. м³, и да нараснат с 1.4 % през 2021 година. За подрегион ЕЕСА добивите да се увеличат с 0.2 % през 2020 г. и с 0.5 % през 2021 година. За подрегион Северна Америка добивите да се свият с 0.6 % през 2020 г. и с 2.6 % през 2021 година.

Д-р инж. Любчо ТРИЧКОВ

Изсичат ли се българските гори?

Във връзка с публикация в сайта "Свободно слово", озаглавена "Гори гейт: официални данни разкриват мащабите на престъпното изсичане на българските гори", изразявам чрез в. "Българска гора" следните разсъждения.

С чл. 104, ал. 2 на Закона за горите (ЗГ), влязъл в сила на 09.04.2011 г., се забранява превишаването на планираното ползване по площ от възстановителни сечи във високостъблените гори за срока на действие на съответните горскостопански планове или програми (ГСП) освен поради бедствия, пожари, каламитети и промяна на предназначение на горските територии.

При изработване на ГСП ползването от различните видове гори се формира по различен начин. За широколистните високостъблени и иглолистните гори, след преценка на състоянието на отделните видове гори, тяхното разпределение по класове на възраст, наличното възстановяване, ограниченията от различните видове категории (защитни и специални горски територии) се формира размер за ползване от възстановителни сечи, което се определя по площ и съответстващ на площта обем на дървесина. ЗГ е забранил превишаването на площта за възстановяване на тези видове гори, но не е ограничил това по отношение на определеното количество в куб. метри. Основанието за

това е, че сечите се провеждат в период до 10 г. след утвърждаването на съответните ГСП. През десетгодишния период дървесният запас на тези насаждения нараства и е от 0.5 до около 7.0 м³ за различните насаждения, в зависимост от богатството на почвата, нейната дълбочина, влажност, вид, изложение, наличие на ерозия и др., установеният среден прираст на един хектар е 3.7 м³ (към 31.12.2015 г.). Това означава, че за всеки един хектар горска територия, върху която расте гора, планираната за сеч дървесина би могла да се увеличи ежегодно с този обем дървесина, като за всяка изминалата година това натрупване нараства.

Друго ограничение, което е предвидено в чл. 77, ал. 12 на Наредба № 18/07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (НИПГТ), е, че определената норма на ползване от всички планирани сечи в горскостопанските единици (ГСЕ) не може да надвишава средния общ прираст на гората за периода на действие на ГСП, като изключение се допуска, когато площта на зреали и презрели насаждения е над 50 % от общата площ на ГСЕ. Средният годишен прираст на горите в България е около 14 млн. м³ (към 31.12.15 г.).

От представените в публикацията данни за разрешения добив се вижда, че той е

около 2.0 м³/ха залесена горска площ, което очевидно е по-малко от средния годишен прираст на гората от 3.7 м³ на хектар.

През 2017, годината, през която според публикуваната информация са добити 649 655 м³ дървесина повече от предвидената с позволителните за сеч, възстановителните сечи са проведени върху общата площ от 63 667 ха, а отгледните сечи върху общата площ 99 338 хектара. Възстановителните сечи, съобразно лесовъдската наука, са с интензивност между 20 и 30 %, а отгледните - между 10 и 30 % от общата площ на насажденията. В зависимост от вида на сечта, ограниченията от функционалната принадлежност на различните насаждения, дървесните видове и видовете насаждения, общо от възстановителни и отгледните сечи са отсечени дървета от площ около 35 000 хектара.

ГСП се изработват за период от 10 г. и поради факта, че запасите на отделните насаждения и на целите ГСЕ остават непроменени през всичките 10 години от действието на ГСП, може да се приеме, че запасите се увеличават с 5 годиши прираст на гората. Това означава, че общо за всички горскостопански единици средното увеличаване на обемите на дървесината, което не е отразено при отчитане на ежегодните данни за горските тери-

тории, може да се приеме, че е с 5 годиши прираст на гората. Това е така, защото ежегодно се инвентаризират около 10 % от площа на горите, което означава, че 10 % от горскостопанските единици са един годишен прираст, 10 % от горскостопанските единици - с два годиши прираст, и т.н. до 10 годиши прираст.

Така например определените средни пет годиши прираст, причислен към запасите на отсечените дървета при възстановителни и отгледни сечи през 2017 г., биха показвали нарастване с 294 000 м³ при възстановителните сечи и 370 000 м³ при отгледните сечи, или общо 664 000 м³ за годината.

По подобен начин изглеждат данните за всички предходни и следващи години.

Трябва да се знае, че за отсечената дървесина обемът се определя, като се измерват отгледните, не по-дълги от 4 м секции, а при определяне на обема на стоящата дървесина това става с таблични методи, при които е допустима грешка до 10 %. За всеки е ясно, че в различните райони на страната дървесните видове се развиват по различен начин, а таблиците са еднакви за всички.

С Решение № 529/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21.05.2013 г. се препоръчва на страните членки да предприемат действия

за намаляване на емисиите от "парникови газове" и увеличаване на "поглъщанията" основно с увеличаване на залесените площи и подобряване на възрастовата структура на гората при нейното устойчиво стопанисване, и засилено използване на продукти от дървесина.

Горите в България постоянно увеличават своята площ и запаси - от 3 189 741 ха и 243 478 000 м³ през 1960 г. до 3 833 640 ха и 680 522 000 м³ през 2015 година. Това се дължи както на ежегодния прираст от 14 млн. м³, така и на прилаганите лесовъдски методи на стопанисване на горите.

Много често в подобни статии се пише, че данните за горите в България са манипулирани, неточни или фалшиви. Това също не е вярно. За картиране на горите се ползват топографски карти, ортографски карти, съвременни измерителни устройства, а за определяне на основните характеристики на горите всяко едно насаждение, вкл. и на дървесните запаси, се посещава от специалисти по планиране на горскостопанските дейности, които са независими от администрацията на горското ведомство, в по-голямата си част на частна практика.

Т.нр. изсечени гори не са изсечени от лесовъдите. Ние се опитваме по различни начини, според състоянието на конкретното насаждение, да

ги отглеждаме и възстановяваме.

Няколко думи за прираст на гората, който се споменава в писмото. Имащ една зловеща антиреклама на WWF, която показва как червеният цвят на българското знаме "изядва" зеления цвят, като в същото време през екрана преминаваше текст, че всяка минута от горите на България изчезват 10 м³ дървесина. Това не е съвсем вярно. От горите на България изчезват не 10 м³ в минута, а 15 м³ в минута, но приятелите от WWF пропуснаха да споделят, че преди да изчезнат, за същата тази минута са се появили около 25 м³ прираст. И това е истина.

Твърди се, че сечта в горите е комерсиална. Разбира се, че гората се сече, за да се ползва от обществото. Нима някой е против мебелите, вратите и прозорците от дърво, а предпочита пластмасови? Нима някой е против опаковките, приборите и съдовете за еднократна употреба от хартия, картон и дърво? Някой да е против дървесината да служи за създаване на "принадлежност"? И кой е против гората да служи на обществото за неговото развитие?

Лесовъдството и лесоустройството са науки, които помогат на хората да ползват устойчиво гората като възновяването природен ресурс за нуждите на хората.

Инж. Илия АНГЕЛОВ

Горски педагоги ще проведат образователна кампания в 50 училища

С решение на Общото събрание на СЛБ бе подкрепен проект за образователна кампания в 50 училища с участието на горски педагоги. Образователната кампания на Съюза е част от изпълнението на проект на Сдружение "Горичка" - "Гората и климатичните промени - уникална образователна кампания за ученици" на Националния доверителен екофонд.

Кампанията на СЛБ трябва да стартира в Седмица на гората през април 2021 г. и да се провежда приоритетно в Световния ден на Земята (22.04), на климата (15.05), на околната среда (05.06) и други, което да спомогне за популяризирането ѝ. При подготовката на кампанията е необходимо СЛБ да разработи образователна програма за деца и преподаватели на тема "Гората и климатът".

С мобилен павилион на Сдружение "Горичка" ще бъдат посетени 50 училища в 6 области, които ще бъдат избрани предварително от горските педагоги на СЛБ и съгласувани със Сдружение "Горичка" и със съответните регионални управлени на образоването. Във всяко избрано от СЛБ училище ще бъдат проведени образователни занимания с 20-50 ученици (общо от 1000 до 2500), както и ще бъдат обучени по образователната програма 2-5 преподаватели (общо от 100 до 250), които да работят по темата и в бъдеще. Заниманията ще се провеждат в училищните дворове, съседни паркове или горски насаждения, в класни стаи (при неблагоприятни климатични условия) и алтернативно чрез on-line видеолекции. Обсъждането на въпроса за самостоятелност на горското ведомство е важно за устойчивото управление и развитие на горския сектор, тъй като горите са изключително ценен наш ресурс.

Дон. д-р Надежда СТОЯНОВА

Позиция

Многофункционалност на горите и самостоятелност на горското ведомство

В съвременните условия на климатични промени устойчивото управление на горските ресурси е свързано с използване на многофункционалността на горите. По въпроса за самостоятелност на горското ведомство проф. Палигоров (2020) посочва, че не-говото "поставяне и обсъждане било предпоставка за решаване на доста от най-наболелите въпроси, като се започне от заплащането и се стигне до разпределението и аргументирането на функциите на специализираните публични институции в условията на променената нормативна рамка".

За необходимостта от самостоятелност на горското ведомство у нас може да групирате аргументите така: многофункционалност на горите; разностранна дейност на лесовъдската колегия за стопанисване, ползване, опазване и умножаване на горското богатство на България; управление и състояние на горите, свързано с устойчивото развитие на околната среда. Аргумент в подкрепа на самостоятелността е, че за развитието на устойчиво управление на горите е необходимо по-добро заплащане и финансиране за лесовъдската дейност, която е сложна, с много задачи във всички отрасли на горското стопанство. Аргументите за самостоятелност на горското ведомство у нас са свързани с комплексното решаване на редица проблеми в три области - икономическа, социална и екологична.

Други аргументи по въпроса за самостоятелност на горското ведомство се отнасят до по-добри възможности

за отчитане на промени в лесовъдските показатели на горски екосистеми, които са повлияни от неблагоприятни екологични фактори на околната среда. Свързано е и с доказаване на необходимост от съответни лесовъдски мероприятия и по-добро финансиране подпомагане на лесовъдските дейности. Климатичните промени допринасят и за снеговали, снеголоми, ветровали, каламитети в горите, както и за заливане на изсъхването и заливането на горски култури в нови площи, което е свързано с увеличаване на лесовъдските и лесозащитните мерки за намаляване на вредите. Във връзка с климатичните изменения трябва да се решават актуални въпроси за установяване на диапазона на устойчиво съществуване на горите по отношение на въздействието на някои неблагоприятни климатични фактори и рискови явления, както и за адаптиране на горите в условия на климатични промени особено за долния лесорастителен пояс.

Пред лесовъдската колегия стоят за решаване още въпроси - как и с какви дървесни видове да се залесняват и стопанисват освободените от загинали насаждения площи или да се подпомага тяхното естествено възстановяване. Важно е и установяването на критични нива на някои лесовъдски признания на насаждения в горските територии.

Това са също аргументи в подкрепа за самостоятелност на горското ведомство у нас, защото за навременно реализиране на лесовъдската дейност е необходимо по-добро финансово обезпечаване.

Все по-голямо внимание

се конcentрира на горите. За по-добро разбиране на функционалните особености на горските екосистеми е необходимо по-широко обсъждане в обществото на екологичните проблеми на горите и на въпроси за устойчивото им стопанисване и природосъобразното ползване.

Горите осигуряват месецобщото за животни и растения и имат първостепенно значение за смекчаване на последиците от изменение на климата. Те предоставят екологични услуги, осигуряват широка гама от ползи за обществото, включително за здравето на човека, отдиха и туризма. Естествено, че това са още аргументи в полза на самостоятелността на горското ведомство у нас, тъй като лесовъдската дейност е свързана с извършването на най-подходящи решения на ползване, благоприятни в екологично и лесовъдско отношение за опазване и умножаване на горите.

При изучаване на екологичните проблеми на горите особено внимание се отделя на приоритетни въпроси в конвенциите, засягащи устойчивото природоползване и опазване на горите в Европа, което трябва да се извърши чрез правилна организация и стопанисване, при неотклонно следване на лесовъдските принципи. Обсъждането на въпроса за самостоятелност на горското ведомство е важно за устойчивото управление и развитие на горския сектор, тъй като горите са изключително ценен наш ресурс.

Дон. д-р Надежда СТОЯНОВА

за самостоятелността на горското ведомство е необходимо да

бъдат запознати и други ученици, преподаватели и местни граждани с интерес към темата.

Като част от обучението на децата се очаква да бъдат засегнати основните рискове и мерките за опазване на горите, развити по проектите на Рибарско сдружение "Балканка - 2009" и за легални в политики за борба с климатичните промени (вкл. програмата от мерки на МЗХГ за адаптиране на горите към климатичните промени, Националната стратегия за адаптация към изменението на климата, Европейската зелена сделка и др.). Трябва да бъде обяснена и ролята на гората за кръговрата на CO₂, за смекчаване на климатичните промени, за ползване на възстановяването на биоразнообразието, водата и плодородието на земята.

Предвижда се мобилен павилион на Сдружение "Горичка" ще бъдат посетени 50 училища в 6 области, които ще бъдат избрани предварително от горските педагоги на СЛБ и съгласувани със Сдружение "Горичка" и със съответните регионални управлени на образоването. Във всяко избрано от СЛБ

Годишнина

Инж. Иван КОСТОВ на 70 години

Роден е на 20.02.1951 г. в с. Граматиково, Бургаска област. През 1974 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Работа започва в ГС - Бургас, като началник на ГСУ, а от 1979 г. е зам.-директор. От 1981 г. е директор на ДЛС "Странджа" - Бургас. През 1991 г. е назначен за директор на ДЛ "Ропотамо".

Инж. Костов е изтъкнат лесовъд и специалист в областта на ловното стопанство у нас, който умело съчетава горскостопанска и ловностопанска дейност.

Инж. Борис СТАТЕЛОВ на 70 години

Роден е на 04.02.1951 г. в София. През 1974 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Постъпва на работа като началник на ГТУ в ГС - Търн. От 1979 г., в продължение на близо три десетилетия, работи в ГСК/РДГ - София, където е главен специалист, експерт по дърводобив-

ва и зам.-директор. През 2011-2014 г. е зам.-директор на ЮЗДП - Благоевград.

Инж. Стателов е лесовъд с дългогодишен практически опит и съществен принос в организирането и успешното изпълнение на дейностите в горското стопанство в секторите, където работи.

Инж. Димка РАДОСЛАВОВА на 70 години

Родена е на 22.03.1951 г. във Велинград, Пазарджишко област. Завършила ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1976 година.

Инж. Радославова е изтъкнат специалист в областта на лесокултурните дейности. Участва активно в извеждане на опити в съвместни научно-приложни разработки. Занимава се с общественополезна дейност и се ползва с уважение и признателност за приноса ѝ в издигане на авторитета на лесовъда и лесовъдската професия.

султант. Ръководи кръжочна дейност и организира иззвиви на средношколско зелено училище.

За българската част на Странджа особен интерес представлява линията с дължина около 50 km - Царево - Кости - Граматиково - Малко Търново, от морското равнище до 700 m н.в. на връх Голямо Градище. По тази линия се пресичат три локални горскорастителни района - на Черноморското крайбрежие, на източнобуковите гори със странджанска зеленика и на високата част на планината с източнобукови гори с лавровишия и странджанска боровинка. Това са райони с уникална за България и Европа терциерна растителност, с много редки и защитени растителни видове и местообитания, вписани в "Червената книга на България".

За този район от 1931 г. са събиращи климатични данни. Данните от осреднените дълготрайни измервания тушират годишните минимални и максимални стойности например при валежите, с което се разместват суhi и по-влажни периоди. Това поражда дискусия по въпроса дали има трайно засушаване или се минава от сух във влажен период и об-

Инж. Георги ПАРАКОСОВ на 70 години

Роден е на 11.03.1951 г. в с. Малево, Смолянска област. Завършила ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1977 година.

Започва работа в ГС - Хвойна, където до 1983 г. последователно е началник на ГТУ и зам.-директор. След това до пенсионирането си през 2014 г. работи в "Агролеспроект" - филиал Пловдив. Тук като проектант и ръ-

ководител на проектантска група взема участие в изготвянето на десетки лесоустройствени проекти, горскостопански планове и програми на държавни и общински гори. Инж. Паракосов е познат като добре подгответен лесовъд, изявен специалист лесоустроител, с определен принос за правилното проектиране и планиране на горскостопанските дейности.

Гори и екология

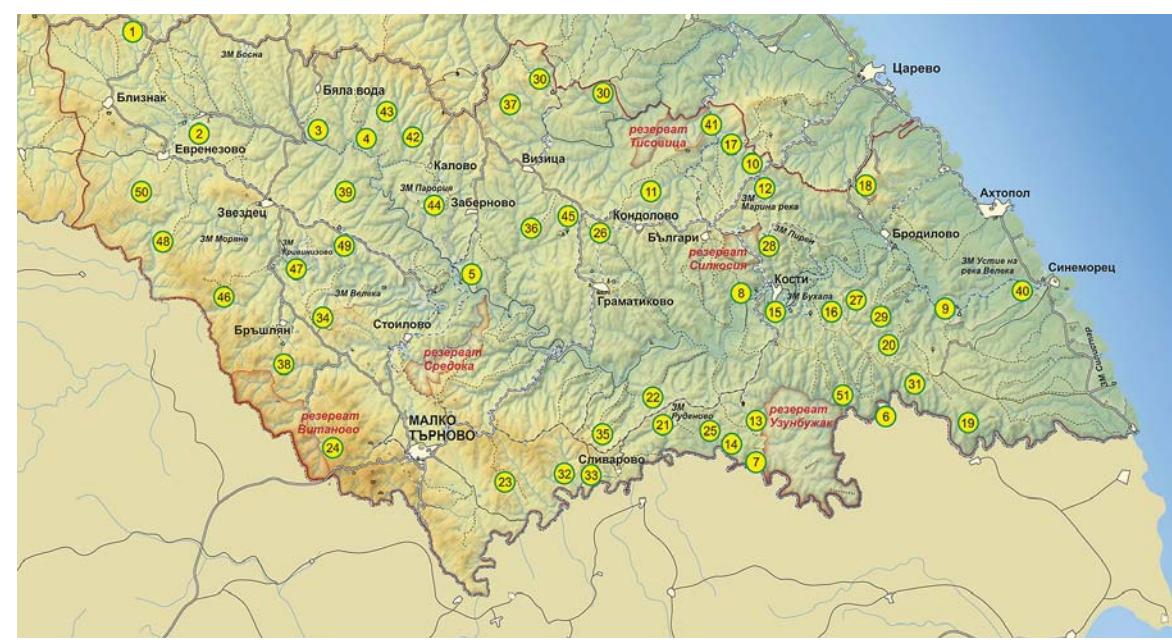
Глобалното затопляне и Странджа

През последните десетилетия в глобалния свят, в който живеем, сме изправени пред прогнозирани климатични промени. Промените природни условия застрашават нормалното съществуване на човечеството. В крайна сметка основните климатични елементи, които можем да почувствува, количествено да определим и трайно да преценим в динамиката на времето на един човешки живот, са атмосферните валежи, водните запаси и температурите на въздуха и почвата. Те са основата на климатичното райониране и на растителното многообразие като продукт на климатичното богатство. Като част от глобалните световни проблеми за всяка страна е важно регионалното състояние на природата и климата и на евентуалните промени в тях в рамките на един съзнателен живот. За да ги изучим, опознаем и да оставим съхранена природа след нас.

Странджа е самостоятелен планински масив в Турция и България по Западното крайбрежие на Черно море, от Цариград до Елхово. Само на 50 km от брега се достига до 700-1000 m н.в. - най-високото било на планината. Тази компактност дава възможност за опростяване на нейното подразделяне в климатичното и растителното райониране при научните изследвания, разпределени във времето. Досегашните резултати показват осезаеми различия в климатичните елементи от брега на морето до върха на планината. Това прави Странджа голям стационар за мониторинг на глобално равнище. Странджанска растителност е елемент на понтийско-евксинската растителна област - от Северен Иран и Кавказ до Странджа, единствено представена за Европа тук, това повишава значимостта на изучаването на този район, започнало преди 100 години.

За българската част на Странджа особен интерес представлява линията с дължина около 50 km - Царево - Кости - Граматиково - Малко Търново, от морското равнище до 700 m н.в. на връх Голямо Градище. По тази линия се пресичат три локални горскорастителни района - на Черноморското крайбрежие, на източнобуковите гори със странджанска зеленика и на високата част на планината с източнобукови гори с лавровишия и странджанска боровинка. Това са райони с уникална за България и Европа терциерна растителност, с много редки и защитени растителни видове и местообитания, вписани в "Червената книга на България".

За този район от 1931 г. са събиращи климатични данни. Данните от осреднените дълготрайни измервания тушират годишните минимални и максимални стойности например при валежите, с което се разместват суhi и по-влажни периоди. Това поражда дискусия по въпроса дали има трайно засушаване или се минава от сух във влажен период и об-

Масиви стари гори на хабитати и представителни насаждения в ПП "Странджа"

ратно. Така например за 55-годишният период (1931-1985) средногодишните валежи за Царево са 656 mm, Кости - 701 mm, Граматиково - 859 mm, и за Малко Търново - 969 mm, т.e. при разлика във височината от около 400 m увеличаването на валежите е с 30 на сто. Анализирани са и публикувани от проф.

Иван Раев данни за средногодишни валежи за периода 1960-2000 г. установяват за Царево 611 mm, Граматиково - 620 mm, и 660 mm за Малко Търново. Вижда се, че за станция в Малко Търново намаляването е с 32 %. Тази разлика проф. Раев обяснява с "... голямата депресия във валежите за периода 1982-1994 г., което се свързва и с най-продължителното засушаване в България за ХХ век." Нашите проучвания за Малко Търново показваха, че за периода 1980-2000 г. намаляването на сумата на валежите е с 15 % спрямо нормата на многогодишните измервания.

Специфичният валежен и температурен режим, който се формира във вътрешната част на Странджа, обуславя и специфичната евксинска растителност (източнобукови гори с подлес от вечнозелени хрести), която обхваща и високата част на планината. Без да се впускаме в големи подробности, би трябвало да очакваме, че трайна промяна на климатичните елементи в посока на засушаване ще се отрази пагубно върху тази растителност, главно заради продължителните летни засушавания.

Промените се изразяват в изсъхване на хрести от странджанска зеленика, странджанска боровинка и калуна в периферията на тяхното разпространение. Оценявайки високата стойност на странджанска растителност в растителното богатство на страната и връзката със специфичния климат, всички изследователи на Вътрешна Странджа са предлагали да се "сгъстят" метеорологичните станции и да се обхване най-високата част на планината. И ранните Борис Стефанов, и Даки Йорданов, и по-късно Желяз Дончев, Иван Раев, Иван Палашев, Чанко Гарилов смятат, че това е крайно необходимо за мониторинг на настъпващи промени при горската растителност.

С усилията на Регионалната дирекция по горите в Бургас и инициативата на

Съхнели групи странджанска зеленика

инж. Венелин Радков в съвместен трансграничният проект с Горското стопанство - Демиркьой, Турция, през 2017 г. са поставени автоматични метеостанции от Царево до връх Голямо Градище у нас и в района на Демиркьой. Първите резултати от тези станции показват тяхната стойност в установяване на динамиката на промените в климатичните елементи от морското ниво до върха на планината. За дъвгодишния период - 2019-2020, средногодишните валежи за Царево са 545 mm, Кости - 660 mm, Малко Търново - 755 mm, и Градището - 835 mm. Сътнесено към средногодишните валежи например за Малко Търново, намаляването на валежите е с 20 на сто. Същевременно при повишаване на надморската височина с 350 m - между Малко Търново и вр. Голямо Градище, на разстояние 8 km, разликата в сумата на валежите е 10 на сто.

В изследване на американски учени за глобалните климатични промени от 80-те години на миналия век се сочи, че към 2050 г. в района на Странджа само най-високата част на планината ще остане с добри валежни показатели. Това още веднъж потвърждава правилната посока за събиране и анализ на климатичните елементи от морето до върха на планината. Заедно с това трябва да бъдат заложени стационарни пробни площи в представителни съобщества в посочените по горе горскорастителни райони за наблюдаване и проследяване на евентуалните промени в уникалната и чувствителна растителност на планината.

В състояние ли са сегаш-

Доп. д-р Дико ПАТРОНОВ

Кой е първият държавен горски разсадник?

През м.г. лесовъдската колегия записа в своята история видна дата - смята се, че преди 130 г. на брега на Дунав, в Свищов, е създаден първият държавен горски разсадник у нас.

Непосредствено след Освобождението една от първите грижи на новата България е въвеждането на ред в собствеността, стопанисването, експлоатацията, възобновяването и опазването на горите. В края на 80-те години на XIX в. българското правителство приема програма за залесяване на земите, определени за тази цел в периода 1882-1886 г. от специални комисии. За обезпечаване на изпълнението ѝ с посадъчен материал Отделението за горите на Министерството на Търговията и земеделието дава указания за стабилизиране на училищните и общинските пепинieri (разсадни градини) и изграждането на държавните горски разсадници.

Развитието на горското стопанство в нашата страна през 90-те години на XIX в. е свързано с Димитър Киров Първулов. Той е роден на 18.10.1864 г. в Пирот (днес в Република Сърбия), а след Освобождението и Берлинския договор се заселва в България. В средата на 80-те години на XIX в. като стипендант завършила средното лесовъдско училище в Таранд, Германия. След завръщането в родината си известно време е горски инспектор в Бургас, а след това идва в Свищов. Като окръжен горски инспектор Димитър Киров прилага придобитите знания и има амбиция да развива горското стопанство у нас по европейски образец. Отклика на задачата на правителството, открит през 1890 г. в

Колекция от тополови клонове

Паметник, увековечаващ делото на Димитър Киров и първия в България държавен горски разсадник

Популетум

вото и горското ведомство и за кратко време създава отлична организация по производството на фиданки, като под негово ръководство в Свищовския горски окръг през 1896 г. са създадени 8 700 дка нови култури.

Под ръководството на Димитър Киров за нуждите на залесяването в Свищовския горски окръг в края на 80-те години на XIX в. функционират училищни и общински горски разсадни градини върху 310 дка, от които 304 дка са заети с посадъчен материал. Произвеждат се 534 698 фиданки от ясен, клен, явор, конски кестен, полски брист, обикновен кестен, летен дъб, цер, черница, тuya, черен бор. Но по това време държавата предприема мерки за постепенно закриване на училищните разсадни градини, намаляване на броя и площта на общинските разсадници и създаване на държавните горски разсадници. Един от първите, открит през 1890 г. в

м. Кривулката (землището на с. Българско Сливово), е държавният разсадник край Свищов. Създателят му е Димитър Киров. Първоначалната площ е 1.5 дка, разширена през 1893 г. до 6.5 декара. Отчитайки характерните особености на

вида акация като бързорастящ, лесно размножаващ се и самовъзстановяващ се в култури, през 1890 г. Киров внася от Австро-Унгария 694 кг елитни акациеви семена. В новосъздавания разсадник са произведени общо около 3 млн. фиданки, част от които са използвани за залесяване в Свищовския окръг, а другите

са раздадени на различни горски окръзи и частни стопани.

Първата акациева култура, създадена при гъстота 1x1 м, е край с. Мечка. В началото на 90-те години на XIX в. Димитър Киров започва масови залесявания с акация в околните на селата Мечка, Пордим, Славяново и другаде. Интересно-

то е, че в края на 70-те години на XX в., когато Опитната станция за бързорастящи горскодървесни видове - Свищов, извършва обследване на акациевите насаждения в централната част на Северна България, е установено, че най-високопродуктивните правостъблени акациеви насаждения се намират в Горските стопанства в Плевен, Никопол и Свищов (по-рано в границите на Свищовския горски окръг). Насажденията са от фиданките, произведени от внесените от Димитър Киров от Австро-Унгария елитни акациеви семена.

През 1898-1900 г., след реорганизации на горското управление, Свищовският горски окръг е закрит и временно функционира като ревирно лесничество към Велико Търново. Създадените разсадници и култури са унищожени, а най-големият разсадник е превърнат в декоративен.

Дейността на Горското стопанство в Свищов и разсадника е възстановена в края на 40-те години на XX в., като в административно отношение отначало стопанството е в състава на Ловешкото горско управление, а по-късно - на Горскостопанския комбинат - Велико Търново. Разсадникът се специализира изцяло в производството на тополови, върбови и акациеви фиданки. При масовите залесявания с тополи през 50-те и 60-те години на XX в. производството на тополови фиданки достига 2.5-3 млн. фиданки годишно.

В края на 70-те години на XX в. по предложение на Националната комисия по тополите (НКТ) в ГС - Свищов, се създава втори специализиран разсадник за добиване на тополови резини за Северна България. През цялото съ-

ществуване на ОСБГДВ (1958-2015 г.) в разсадника се внедряват нови високопродуктивни тополови и върбови клонове. След закриването на Станцията разсадникът, преинстален в прекрасно състояние към ДГС - Свищов, включващ най-богатите живи колекции в Европа от 450 клона европейско-американски, дългоидни, балзамични, интерамерикански, бели, черни и сиви тополи, около 100 клона върби, брасътова, акациева и липова колекция, архивни сбирки, популетум с 114 клона тополи.

В момента ДГС - Свищов, разполага с три разсадника - два в с. Вардим с площ 467 дка и в с. Царевец - 98 декара. В тях могат да се произвеждат до 200 000 тополови фиданки, до 800 000-900 000 резника от различни клонове тополи, както и вегетативни фиданки от отбрани клонове акация, бряст, вардимски дъб и липа.

Димитър Киров оставя трайна следа в залесяванията край Бургас, Плевен и София, работи известно време в централното горско ведомство и е един от създателите на Борисовата градина. С голям ентузиазъм и желание прилага придобитите в Европа знания и модерните методи на лесовъдството, култивира сред населението правилното отношение към гората. Излиза в пенсия през 1930 г., починал на 20 май 1953 година.

На 8 октомври 2015 г. в двора на административната сграда на държавния горски разсадник в Свищов, със съдействието на Съюза на лесовъдите в България, официално е открит паметникът на лесовъд Димитър Киров.

**Дон. Янcho Найденов
Инж. Диляна Чоранова**

Нови гори

В ДЛС “Тервел” - активна залесителна дейност

Североизточното държавно предприятие - Шумен, провежда активна залесителна политика, като си постави за цел само за периода 2020-2023 г. да създаде на територията на Предприятието над 1200 дка нови гори. Едно от поддelenията, в които с много ентузиазъм се подхожда към благородната лесовъдска дейност, е ДЛС “Тервел”, където през миналата година са залесени 45 декара. За залесяването са използвани 31 890 фиданки цер - местен дървесен вид с дълбока и мощна коренова система, ветро-, сухо- и снегостойчив, който издържа на екстремни високи и ниски температури и честите засушавания и заледявания. През последните години в Ловното стопанство се възстановяват и полезащитните горски пояси, които са изключително важни за намаляването на водната и ветровата ерозия на почвата. Така

създаваните култури. Преди залесяването площта е почиствана, извършена е и почвоподготовката.

Залесяването е извършено по заповед на министъра на земеделието, храните и горите като дейност по т. нар. компенсационно залесяване, прилагано в площи, които не могат да се възстановят естествено и се налага изкуственото им възстановяване. Целта на компенсационното залесяване е поддържане на баланса в горските територии - площа на отписаните от горския фонд гори да е по-малка или равна на площа на новите залесени територии.

През последните години в Ловното стопанство се възстановяват и полезащитните горски пояси, които са изключително важни за намаляването на водната и ветровата ерозия на почвата. Така

през 2017 г. в стопанството бяха залесени 39 дка пояси, през 2018 - 53 дка, през 2019 - 17 дка, а през 2020 г. - 23 декара. Създадените от лесовъдите през 60-те години на миналия век и уникални за равнинната Доброджа горски екосистеми, благодарение на които добивите на земеделска продукция са увеличени многократно, в началото на XXI в. се намират в лошо състояние.

Възстановяването и поддържането на състава и здравословното състояние на горските полезащитни пояси е важна и амбициозна задача за работещите в ДЛС “Тервел”. Сегашните наследници на добруджанските лесовъди са готови да възродят традицията на предшествениците си и предлагат много усилия за това. Залесяването на 23 дка пояси през м.г. е след извежда-

не на сеч на дървостоя в изключително лошо санитарно състояние, което възпрепятства съществуването на тази екосистема. На други 22 дка е извършено залесяване в издънково акациево насаждение след опожаряването му през 2019 година.

Едновременно с това в ДЛС “Тервел”, започна залесяване с медоносни видове, като част от политиката за подпомагане на сектор “Пчеларство”, предприета от СИДП по предложение на министър Десислава Танева и решенията на Работното съвещание от преди две години. През 2019 г. са създадени 68 дка с медоносни видове, а през м.г., където е необходимо, е извършено попълване на културите.

Нина ЕНЧЕВА

Създаването на нови гори в ДЛС “Тервел”, разчита на механизирана почвоподготовка и отговорния труд на залесителите

Защо е толкова важен Международният ден на горите?

- Горите са белите дробове на Земята

Те са като гигантски зелени гъби по цялото земно кълбо, през които дишат нашата Земя. Дърветата и растенията поемат въглероден двуокис и ни дават кислород, пречиствайки въздуха.

- Светът има нужда от дървесина

И не само за строителство, хартия, мебели. С нарастването на населението на света нараства и гладът за енергия. Днес дървесината представлява приблизително 45 % от световните доставки на възобновяема енергия. Насърчаването и модернизирането на тази индустрия може да помогне за намаляването на нови и устойчиви начини за производство на биоенергия.

- Здравите гори означават здравословна околнна среда

Горите улавят въглерода, за да предотвратят глобалното затопляне. Те стабилизират климата, контролират атмосферните температури, защитават водосборните райони, регулират водния цикъл и обогатяват почвата. И това не е всичко, което горите правят за нашата околнна среда!

По-важни дати в историята на Международния ден на горите

Ноември 1971 г. - На 16-ата сесия на Конференцията на Организацията по прехрана и земеделие (FAO) страничните членки определят 21 март за Световен ден на горите, който да се отбележва всяка година.

2011 г. - Генералната асамблея на ООН определя 2011 г. за Международна година на горите.

28 ноември 2012 г. - ООН приема резолюция, с която 21 март се определя за Международен ден на горите.

2013 г. - За първи път е отпразнуван в световен мащаб Международният ден на горите.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

Инж. Кирил ПЪРВАНОВ на 90 години

Роден е на 31.01.1931 г. в София. През 1955 г. завърши ВЛТИ, специалност "Механична технология на дървесината". Започва работата като специалист в Държавното стопанско обединение (ДСО) "Стара планина". След създаването на ДСО "Мебел" до 1971 г. е заместник генерален директор по въпросите на науката, техническия прогрес и капиталните вложения. От 1971 до 1988 г. е директор на Института за мебели - София.

Инж. Първанов има сериозен принос в мебелното производство като утвърден изтъкнат специалист, но

влияние върху бита и живота на хората. И днес те представляват интерес за специалистите в тази област.

Биографичните му книgi "Найден Тодоров", "Проф. Димитър Стефанов - отблъзго" и "Акад. Мако Даков" отразяват велика епоха в развитието на горското стопанство и горската промишленост в България.

През 2008 г. печели първа награда на Съюза на архитектите в България в конкурса за най-добра книга в областта на архитектурата - "За мебелите на България".

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

още по-дълбока е дирята, оставена от него като автор на 17 книги по историята на мебелното производство, съдбата на мебелите и тяхното

Из историята на българските мебели

Трикракото столче

Трикракото столче е известно още в Древен Египет, повече от четири хиляди години. По-късно то се появява и сред мебелите на Близкия и Далечния Изток и Европа, а в България - през Първото българско царство. Конструктивната му схема е проста, която през вековете не се променя.

Много са качествата, които правят трикракото столче феноменален представител на групата седални мебели през голяма част от историята на българските мебели. Малката мебел има безброй предимства. Изключително голямо е социалното значение на трикракото столче. То се използва от 80-90 % от жителите на различните страни, предимно в селските и планинските райони. За България това важи до средата на ХХ век. Неслучайно в западноевропейските страни е наречано "селското столче".

Конструирано с три опорни точки на крачетата му, наклонът, височината и мястото на закрепването им към седалката осигуряват оптимална стабилност и удобство при ползване, не изискват идеално равни повърхности. Предлага голяма универсалност при ползването и е със завидна потребителска стойност. Освен като част от жилищния интериор - за сядане около софата, край огнището или камината, столчето се използва при осъществяването на голям брой дейности от битов характер - на двора, в градина, обора, кошарата, хамбара, на улицата, пред къщата.

Не заема голяма площ и пространство от жилището, което позволява повече хора да сядат около софата, огнището или на седалка, лесно преносимо е, не е капризно към атмосферните условия. Не е трудно за изработване, не изисква специални материали и висок професионализъм. Най-често използваната дървесина е бук или дъб. Понякога седалката е леко вдлъбната в задната си част, което я прави по-удобна при сядане. По време на българското Възраждане и през първата половина на ХХ в. седалката е украсявана с плитка семпла дърворезба.

Понякога седалката е леко вдлъбната в задната си част, което я прави по-удобна при сядане. По време на българското Възраждане и през първата половина на ХХ в. седалката е украсявана с плитка семпла дърворезба.

Трикракото столче веко-

Интериор от къщата на Ангел Кънчев в Трявна

ве е неделима част от българския бит. На него първи са сядали най-възрастните членове на семейството. С него са свързани редица обичаи, обреди и ритуали, има и народната приказка "Момчето, трикракото столче и дялто". И днес в споменините на по-възрастното поколение за тяхното щастливо детство неизменно присъства и трикракото столче. В неговото умалително, гальовно име е привнесена обичта, с която се отнасяме към децата.

Като дете живеех в с. Горно Церовене, на 12 км от гр. Фердинанд (сега Монтана). Един лятен ден отидохме с баща ми при моя дядо в съседното село Долна Верница. Изненадващо пред старата къща на двора бяха подредени в полуокръг три трикраки столчета. Огрени от сълзицето, оцветени в златистото и украсени с фини дърворезби, невероятно красиви. До тях бяха застанали дядо, баба и най-малкият брат на татко - чичо Сашо, четири години по-голям от мен. Той с лъчезарна усмивка и нескрита гордост обясняваше, че в училището в часовете по трудово обучение под ръководството на него учител е направил тези столчета. Баща ми го похвали особено за майсторското изпълнение на дърворезбата и му предсказа успешно бъдеще. Беше 1939 година.

Минаха години. Много от моите роднини и познати не са между нас. Когато за починахи да пиша за трикракото столче, неочекувано в съзнанието ми изпъкна столчето на моя чично. Веднага отидох при съпругата на чично Сашо и я попитах дали има запазе-

Трикракото столче на чично Сашо

но от трикраките столчета. Тя помърча, излезе от стаята и след малко се върна с едно от тях: "Само то остана, аз още го ползвам." Взех го в ръцете си като реликва и открих на обратната страна на седалката красиво изписан надпис: "Направено от Александър Кирилов, ученик в четвърти клас". След като го почистих, го снимах и така това трикрако столче естествено намери своето място в новата ми (неиздадена) книга.

Бяха убеден, че трикракото столче е характерно предимно за страните от Балканския полуостров и близките до него райони. Обаче изненадата ми бе голяма. Преди 15 години дъщеря ми Нина се завърна от специализация в Япония и ми донесе книгата "Традиционни японски мебели", луксозно издание на английски език, 1986 г., с автор Кацуко Коизуми. В нея открих, че трикракото столче е сред традиционните японски мебели. Това е неоспоримо доказателство, че неговите изключителни качества са му дали възможността да прекрачи много близки и далечни държавни, географски граници и територии.

Кирил ПЪРВАНОВ

Памет

Да помним делото на лесовъда Васил Попов

На 2 февруари се навършиха 109 години от гибелта на лесовъда Васил Попов.

В разцвета на жизнените

Попов дава живота си в защита на българските гори,

служители от ДГС "Алабак" - Велинград, ДЛС "Чепино" - Велинград, УОГС - Юндола, учители и ученици от Професионалната гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград, лесовъди ветерани, и граждани положиха венци и цветя, като отдадоха почит към делото на лесовъда.

Инж. Кирил ТОДОРОВ
Снимки

Инж. Филип УСТАБАШИЕВ

Беглика и Чехльово.

Пред паметната плоча на лесовъда във Велинград, пос-

100 години от рождениято на проф. Марин МАРИНОВ

Роден е на 20 февруари 1921 г. в с. Стояново, Ловешко.

Завърши Агрономо-лесовъден факултет на Софийски университет през 1944 година. От 1946 до 1951 г. е на работа в горското ведомство като директор на Горските стопанства - Лопян и Ботевград, както и районен директор на РДГ - София.

Изследователската му дейност започва през 1951 г. в Института за гората и в продължение на 32 години е в неговото ръководство, като е най-дългогодишният му директор (1956-1960 и 1966-1986).

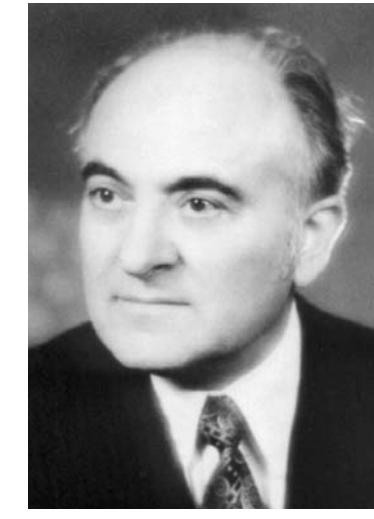
Кандидатска дисертация по лесовъдство защитава като задочен аспирант в Тимирязевската селскостопанска академия в Москва през 1961 година.

Лесовъдската практика му предоставяше шанс да получи ценен професионален опит и реална представа за потребността от горскостопанска наука, както и за възможностите за неиното прилагане.

Проучванията на проф.

Маринов, самостоятелни и в колектив, обхващат почти цялата страна: буковите гори на Стара планина, дъбовите гори на Странджа и Лудогорието, иглолистните гори на Родопите, Рила и Пирин, тополовите и върбовите култури по Дунавското поречие у нас, горите по българското Черноморие.

Изследователската му дейност е свързана със стопанисване на горите, в т.ч. горска типология, растеж, строеж и възстановителни процеси в горите, увеличаване на техните средообразуващи

функции и продуктивност, главни и отгледни сечи.

Съдейства за създаването на Института за гората и в продължение на 32 години е в неговото ръководство, като е най-дългогодишният му директор (1956-1960 и 1966-1986).

Кандидатска дисертация по лесовъдство защитава като задочен аспирант в Тимирязевската селскостопанска академия в Москва през 1961 година.

Лесовъдската практика му предоставяше шанс да получи ценен професионален опит и реална представа за потребността от горскостопанска наука, както и за възможностите за неиното прилагане.

Изследователската му дейност е свързана със стопанисване на горите, в т.ч. горска типология, растеж, строеж и възстановителни процеси в горите, увеличаване на техните средообразуващи

IN MEMORIAM

На 4 март почина инж.
Стойчо Чимев.

Роден е на 27.11.1935 г. в с. Бистрица, Благоевградска област. През 1961 г. завърши ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

В системата на горите работи последователно като началник на ГТУ и механик в ГС - Симитли, главен механик и зам. главен директор на РДГ/ГСК - Благоевград, началник на Долен склад в Коми АССР и експерт по капитално строителство в Горскотърговската

фирма „Парангалица“, където се пенсионира през 1996 година.

Изявява се като общественик - председател на синдикалната организация, на Научно-техническото дружество и окръжното ръководство на НТС. Три пъти е носител на значата „Отличник“ на МГП и носител на „Орден на труда“ - златен.

Дългогодишен председател и почетен председател на Дружеството на лесовъдите ветерани - Благоевград, към Съюза на лесо-

въдите в България.

Поклон пред светлата му памет!

Горите за хората

Лесопаркът "Магура" - бижуто на прочутата пещера

Всеки е посещавал най-известната пещера в България, която се намира на 17 км от Белоградчик, на Рабишкия хълм, на брега на едноименното езеро. Хълмът, в геоложко отношение изследван от австрийския професор естественик Франц Тула (1845-1920), наричан Пиладоф баир, е неприветливо и без растителност място. От възвищението се открива красива гледка към Рабишкото езеро и дори се виждат Карпатите, но околностите на пещерата дълго време не съответстват на уникалната ѝ красота.

Началото на идеята Рабишкият хълм да се преобъ

На откриването на паметната плоча през 2010 г. (от ляво надясно) директорът на РДГ - Берковица, инж. Вания Каменова, проф. Георги Чанков, инж. Георги Петров и директорът на ДГС - Белоградчик, инж. Мая Костова

рази в зелен оазис е в далечната 1960 г., когато от горското ведомство е взето решение карстовата местност около входа на "Магура" да се залеси. Проектът е изработен от "Агролеспроект", а залесяването е възложено на Горското стопанство - Белоградчик. Труд и сърце са вложени в красивото наме-

тало на Рабишкия хълм и днес към сълънцето зелените върхари прятат черният бор, борът пондероза, ливанският кедър, дуглазката, пирамидалната хвойна. Фиданките са осигурени от разсадниците на Горските стопанства в Белоградчик и Белово. В групи са засаждани и едроразмерни черноборови фиданки. Учените от Института за гората създават тук екологична белоборова култура и опитна орехова култура.

Ръката на лесовъда в краткото на родината не винаги е видима и рядкост е паметен знак, отбелязыващ делото му. На 14 май 2010 г. РДГ - Берковица, и ДГС - Белоградчик, инициират откриването на паметна плоча в началото на лесопарка с имената на създателите на лесопарк "Магура" - проф. д-р Георги Чанков, известният наш ентомолог, родом от с. Рабиша, инж. Цветан Каменов, тогава директор на ГС - Белоградчик, неговият заместник инж. Георги Петров и горският надзирател Никола Матеев.

Светлана БЪНЗАРОВА
Текст и снимка автора

Предложения за нормативни промени –

Петиция за изменение и допълнение на Закона за горите, Наказателния кодекс и Наредбата за категоризация на труда при пенсиониране

Петицията, адресирана до министър-председателя Бойко Борисов и министъра на земеделието и храните Десислава Танева, от името на Националната Федерация „Земеделие и горско стопанство“ към КТ „Подкрепа“ е подписана от работници и служители на държавните горски предприятия и ИАГ, представители на гражданска организация и граждани, подкрепена от Съюза на лесовъдите в България.

В Петицията се повдига въпросът за потълквания авторитет на горските служители, като размерът на задълженията и отговорностите е обратнопропорционален на правомощията им срещу нарушителите. Засяга се темата за ниската събирамост на сумите по влезли в сила наказателни постановления, което води до рецидиви в престъпленията.

Предлага се служителите по опазване на горските територии да получат правомощия по закон като длъжностно лице, аналогично на тези на служителите в МВР или на жандармерията в горски територии.

Изброяни са конкретни предложения за нормативни изменения и допълнения:

I. Закон за горите

Чл. 190. (2) Лицата по ал. 1:

1. /нова - имат право да извършват заснемане с технически средства на нарушителите и превозните средства и вземат всякаакви превантивни мерки с цел/ опазване на поверените им горски територии от незаконни ползвания и увреждания;

3. /нова - имат право да/ проверяват всички документи за сеч, паша, лов и други ползвания от горите;

8. /нова - имат право да/ дават предписания при констатиране на пропуски и нарушения;

9. /нова - имат право да/ издават разпореждания за спиране и прекратяване на дейности при констатиране на нарушения в горските територии;

10. /нова - имат право да/ задържат вещите - предмет на нарушения, както и вещите, които са послужили за тяхното извършване;

12. /нова - имат право да/ спират превозни средства, които превозват дървесни и недървесни горски продукти, за проверка на техния произход.

Нова алинея 3: При и по повод изпълнение на трудовите задължения лицата по ал. 1, както и лицата по чл. 235 от ЗГ, са длъжностни лица по смисъла на чл. 93, т. 1, буква „б“ от Наказателния кодекс.

Чл. 200. (1) При изпълнение на служебните си задължения горските инспектори /нова - и лицата по чл. 190/ имат право да:

1. /нова - проверяват самоличността на физическите лица и/ отвеждат принудително нарушителите с неустановена самоличност в най-близкото районно управление на МВР;

2. използват физическа сила и помощни средства /нова - и извън поверените им за опазване горски територии в района на дейност на съответното държавно предприятие също и назначените лица за опазване на горските територии - общинска собственост, и извън поверените им за опазване горски територии на територията на съответната община или общини, в които попадат тези територии, включително и извън установеното им работно време/ само ако не могат да изпълнят служебните си задължения по друг начин, при:

а) противодействие или отказ да се изпълни законово разпореждане; (...)

4. използват при установяване на нарушения по този закон и подзаконовите актове по прилагането му технически средства или системи, заснемащи или записващи /нова - видео със служебна

камера, монтирана на рамо или челна на челото, дрон, смартфон или таблет/; (...)

6. носят и използват за служебни цели служебно дълго и късо оръжие за охрана и опазване на /нова - държавната и общинска собственост или за собствеността, за която са наети да опазват/.

(3) При предаване на задържания правонарушител на съответните полицейски органи се съставя протокол, екземпляр от който се предоставя на полицейските органи. Протоколът съдържа: (...)

8. подпись на горския инспектор /нова - или лицето по чл. 190/.

(5) Горските инспектори /нова - и лицето по чл. 190/ използват физическа сила и помощни средства по ал. 1, т. 2 след предупреждение, с изключение на случаите на внезапно нападение. Използваното на физическа сила и помощни средства се съобразава с конкретната обстановка, характера на нарушенето и личността на правонарушителя, като горските инспектори /нова - и лицето по чл. 190/ са длъжни: (...)

(8) Помощни средства /нова - които имат право да използват лицата по чл. 200/ са: белезници, каучукови, пластмасови, шумрови и електрошокови палки и прибори; химически вещества, утвърдени от министъра на здравеопазването; служебни животни - кучета и коне; халосни патрони, патрони с гумени, пластмасови и шокови куршуми; устройства за принудително спиране на превозни средства.

Чл. 187. Предлага се за собствениците на поземлени имоти в горски територии по чл. 187, ал. 3 от ЗГ да заплащат годишна такса, определена със заповед на директора на държавното предприятие за опазване на тяхната собственост от държавните предприятия по чл. 163. В противен случай **безвъзмездната работа на териториалните поделения (ДГС)** да опазват чужда собственост на физически, юридически лица и техни обединения, с обща площ до 2 ха включително, може да се приеме от европейските институции като „**държавна помощ за определени физически и юридически лица**, подобно на „заменките на гори“.

Допълнителни разпоредби на Закона за горите

„**Видеонаблюдение**“ е техническа форма на обработка и съхранение в предвидения в закона срок на лични данни, извършвани при спазване на изискванията за защита на личните данни и на разпоредбите и на този закон, свързани с изискванията при обработка на лични данни, съгласно чл. 5 от Регламент (ЕС) 2016/679 на ЕП и на Съвета от 27.04.2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/EО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.), включваща заснемане на лица в охраняваните горски територии и запис на получените данни.

„**Сигнално-охранителни известителни системи**“ са алармени системи против навлизане на моторни превозни средства в районите с концентрация на нарушения в горите, включващи централни или местни пултове, контролни панели, датчици, средства за сигнализация и устройства за предаване на сигнали на разстояние, които подават сигнал при опит да бъдат преодолени бариери и нарушаване на правните норми за достъп на моторни превозни средства и физически лица.

„**Системно**“ е извършването на три или повече нарушения от едно физическо лице по Закона за горите в продължение на две години, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган.

II. Наказателен кодекс

Чл. 12. (1) Не е общественоопасно деянието, което е извършено от /нова - длъжностни лица по смисъла на чл. 93, т. 1 от НК/

при неизбежна отбрана - за да се защитят от непосредствено противоправно нападение държавни или обществени интереси, личността или правата на отбраняващия се или на друго чрез причиняване на вреди на нападателя в рамките на необходимите премили.

Чл. 12а. (1) Не е общественоопасно причиняването на вреди на лице, извършило престъпление /нова - и нарушение по ЗГ/ при неговото задържане за предаване на органите на властта и предотвратяване на възможността за извършване на друго престъпление, ако няма друг начин за неговото задържане и ако при това задържане не е допуснато превишаване на необходимите и законосъобразни мерки.

Чл. 426. (5) Пробационната мярка безвъзмезден труд е труд, който се полага в полза на обществото без ограничаване на свободата на осъдения.

Чл. 131. (2) За причиняване на телесна повреда на съдия, прокурор, следовател, полицейски орган, разследващ полицай, държавен съдебен изпълнител, частен съдебен изпълнител и помощник частен съдебен изпълнител, както и на митнически служител, на орган по приходите, /нова - на лица, на които са възложени функции по контрол и опазване на горските територии/ или на служител на МОСВ, осъществяващ контролна дейност или на медицински специалист, на учител (възпитател) при или по повод изпълнение на службата или функцията му, наказанието е лишаване от свободата: (...)

До момента текстът касае само „**служител от ИАГ**“, а често се случва да бъде нанесена телесна повреда на служители на ТП на ДГС/ДЛС, които не са служители на ИАГ, но са им вмениени функции по опазване на горски територии. С предложената промяна ще се обхванат всички лица, на които са възложени функции по контрол и опазване на горските територии независимо от собствеността им.

Предлага се за „системно“ нарушаване на ЗГ да се носи наказателна отговорност по НК - една година безвъзмезден труд за извършителите на деянието /нарушителят да засяга обществените места както в урбанизираните територии, така и в горите/.

Предлага се за посегателство срещу наетите лица по чл. 190, ал. (1) (горски стражари и ловни надзиратели), изпълняващи функции по опазване на горските територии, да се носи наказателна отговорност по НК - една година ефективна присъда за извършителите на деянието или „**пробационна мярка**“ за ограничения в свободното придвижване на лицето в горска територия.

III. Наредба за категоризация на труда при пенсиониране

Условията на труд на заетите в горското стопанство са неблагоприятни, в допълнение са изложени на физически посегателства. Предлага се професията да бъде допълнена като нова **точка 45, ал. 2 на Наредбата за категоризация на труда при пенсиониране**.

IV. Предлага се постепенна оптимизация на състава на държавните горски предприятия и структурите на ИАГ. Съществува дублиране на дейности и длъжности на служители с контролни правомощия, а същевременно липсват добре мотивирани лица за опазване на охранителните участъци. Настоява се за по-широко намаляване на охранителните участъци, както и за промени в длъжностните характеристики за правилно разпределение на вмениените служебни задължения. В петицията е включено искане за осигуряването на достатъчно средства - финансови и технически, за по-ефективно изпълнение на служебните задължения на работещите в ИАГ и нейните структури, предвид приходите за държавния бюджет от сектор горско стопанство. Поставя се въпросът за въвеждане на материални поощрения, съгласно показаните резултати в контрола и опазването на горските територии, и други механизми, стимулиращи заетите в сектора.

Представяме ЮЦДП - Смолян

Когато се работи с дълг и отговорност

Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, управлява горски територии в Южния централен район, който включва областите Смолян, Пловдив, Кърджали и Пазарджик. Общата площ на Предприятието с 35 поделения - 28 държавни горски и 7 държавни ловни стопанства, е 860 572 ха, от които 717 192 ха, или 83.3 % държавни горски територии. Надморската височина на територията силно варира, като най-ниската е 100 м - по поречието на р. Марица, а най-високата - 2198 м, е надморската височина, измерена на връх Голям Перелик. Широкият диапазон и разнообразните условия на средата предполагат наличието на голямо богатство от типове месторастения и екосистеми, осигуряващи благоприятна среда за развитие на множество растителни и животински видове. От дървесните видове с най-голямо участие е белият бор - 31 %, дъб - 18 %, смърч - 15 %, бук - 15 %, и черен бор - 9 на сто. Горите на ЮЦДП са относително млади, като средната възраст е 63 години. Общият запас възлиза на 134 301 631 куб. метра. Около 60 % от горите на територията на Предприятието са включени в европейската екологична мрежа "Натура 2000" и стопанисването им е съобразено с режимите на опазване и управление на съответните зони.

Предизвикателствата на климатични промени и нашият лесовъдски отговор

Едно от основните предизвикателства при управлението на горите на територията на ЮЦДП в последните години е борбата с последиците от климатичните изменения и свързаните с тях повреди. Повалените в резултат на ветровали и снеговали стотици хиляди кубични метра иглолистна дървесина в периода 2015-2018 г. освободиха големи площи и създадоха рисък от бъдещи увреждания на здравата гора. Това наложи внимателно планиране и своевременно провеждане на редица мерки, свързани с редовни наблюдения и регистриране на нападения от насекоми вредители. Съвместно със специалисти бяха инициирани и се прилагат мерки, в т.ч. залагане на феромонови уловки, чрез които да се следи и прогнозира числеността на вредителите. Разглеждат се и възможностите за прилагане на методи за биологична борба с корояди чрез използване на патогени гъби, мерки, които предстои да бъдат реализирани с помощта на експертите от Лесозащитната станция в Пловдив. В освободените от ветровалите площи се толерира предимно естественото възстановяване, а там, където по някакви причини то е компрометирано или невъзможно да се осъществи, се извършва залесяване или подпомагане на естественото възстановяване чрез обработка на почвата и мъртвата горска постилка, отстраняване на подлеса и други. Като

Възстановяване на крайично приоритетно местообитание тип 91Е0 в ЗЗ "Река Марица" от ДГС - Асеновград, в партньорство с WWF - България

Извоз на цели стъблени секции и мерки за предпазване на останците на корен дървета

цияло процесът на естествено възстановяване е много добър, като само през 2020 г. на територията на ЮЦДП - Смолян, са издадени заповеди за промяна на предназначението на 3971 ха земеделски територии държавна собственост и са отразени като горски територии.

Създаваме нови гори

За нуждите на залесяването посадъчният материал се произвежда в 35 горски разсадника, 7 от които са на национално значение. За нуждите на залесителната дейност в страната в разсадник "Наков чифлик", създаден от ДГС - Пазарджик, на площ 165 дка са създадени маточници за производство на репродуктивен посадъчен материал с автентични наследствени качества от различни клонове тополи. Всяка година се произвеждат и реализират тополови и върбови резини от многогодишни маточници за нуждите на териториалните поделения от 6-те държавни горски предприятия. През 2020 г. са създадени и три нови маточника от клоновете тополи I-214, A-194 и МС на обща площ 3.2 декара. Разсадник "Капсиадата" на ДГС - Асеновград, е специализиран в производство на фиданки от облагороден орех. Сортовете орехи, които се произвеждат в разсадника, са регистрирани в Сортовата листа на Р.България. През 2020 г. са произведени около 4000 облагородени орехови фиданки от сортовете "Дряновски", "Джиновски", "Извор 10", "Сливенски", "Пловдивски", "Силистренски" и "Шайново".

Направихме всичко възможно за постигане на предвиденото ползване

По отношение на ползването на дървесина през 2020 г., въпреки пандемията и наложените ограничителни мерки, ЮЦДП - Смолян, успя да постигне 96 % от предвиденото ползване за годината, възлизашо на 1 157 897 куб. метра. От тях 132 924 м³ са продадени "на корен" на физически лица, 209 265 м³ - "на корен" на местни търговци, а за добив на местни търговци са отдадени 206 684 куб. метра. Чрез продажба на електронен търг през 2020 г. са реализирани 293 744 м³, като през последните години ЮЦДП цели да увеличи дела на продажбите на дървесина чрез елект-

Биотопно дърво в ДГС - Карлово

контрол и разпространение на АЧС в България. Бяха организирани обучения от страна на СIC център за опазване на здравето на дивеча, за запазване със заболяването и прилагане на мерките за биосигурност. От друга страна, бяха извършени информационни дейности за широката общественост чрез поставянето на многоезични информационни табели на ключови места по територията на Предприятието.

Сертифицираме с добри темпове горите на Предприятието

Значим успех за ЮЦДП, постигнат след тригодишна подготовка за покриване на неlekите изискванията на Националния стандарт за горска сертификация, е, че през есента на 2020 г. стопанствата от Кърджалийска област успяха да защитят сертификат за отговорно управление на горите. През лятото на 2020 г. започна процедурата за подготовката и на последните четири стопанства от

на Предприятието - Държавните горски стопанства в Широка лъка, Славейно, Борино, и ДЛС "Извора". Подготовката се състои в извършването на теренни и аналитични

действия по разработването на Доклад за гори с висока консервационна стойност (ГВКС), набелязващ основните насоки за стопанисване и мониторинг на определените консервационни стойности на територията на стопанствата. Съществен етап е разработването на оценка на социалното въздействие от горскостопанската дейност върху общностите, с които териториалните поделения взаимодействат. Основен етап от подготовката е и повишаването на капацитета на служителите за прилагане на високите изисквания на Стандарта и подобряване на работата на стопанствата. Успешното финализиране на подготовката ще даде възможност за получаването на сертификат за отговорно управление, планиран през 2022 г., като тогава ЮЦДП - Смолян, ще може да се поздрави със 100 % сертифицирана държавна горска територия.

Усилията на работещите в ЮЦДП - Смолян, винаги са насочени към подобряване на управлението на горските територии, удовлетворявайки нуждите на всяка една от заинтересованите страни и лица, защото гората е национално богатство, което всеки един от нас обича и е длъжен да опазва.

Андреана ТРИФОНОВА
експерт "Международни проекти,
екология и биоразнообразие"
ЮЦДП - Смолян

Провеждане на образователни дейности в ДГС - Златоград

Възстановена чешма от служителите на ДГС - Хисар

СЪЗДАДЕНА ЗА НАЙ-ТРУДНАТА РАБОТА

Моторна коса 553RS

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД
София 1700, ул. "Осми декември" №93, тел: 024 666 916
e-mail: info@agroland.eu
www.husqvarna.bg

